



Αθήνα, 22.04.2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

1. Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

2. Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: Απολιγνιτοποίηση χωρίς Δίκαιη Μετάβαση – Κίνδυνος οικονομικής και κοινωνικής κατάρρευσης στις λιγνιτικές περιοχές

Η βίαιη απολιγνιτοποίηση που δρομολογήθηκε από το 2019, με την εξαγγελία του Πρωθυπουργού από το βήμα του ΟΗΕ για πλήρη απεξάρτηση από τον λιγνίτη έως το 2026 και ο τρόπος με τον οποίο χειρίστηκε η κυβέρνηση της ΝΔ το ζήτημα της ενεργειακής μετάβασης που απέτυχε να είναι δίκαιη, αποτελεί ακόμα μια καταστροφική επιλογή της ΝΔ.

Αναμφίβολα, ο δραστικός περιορισμός της λιγνιτικής δραστηριότητας συνέβαλε στη βελτίωση των κλιματικών επιδόσεων της Ελλάδας. Ωστόσο, η επιλογή της κυβέρνησης να υποκαταστήσει τον λιγνίτη κυρίως με ορυκτό αέριο –και όχι με επιτάχυνση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας– περιορίζει τα περιβαλλοντικά οφέλη και εντείνει την ενεργειακή εξάρτηση και το κόστος.

Ταυτόχρονα, η λεγόμενη «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» αποδεικνύεται, μέχρι σήμερα, περισσότερο ρητορική δέσμευση παρά υλοποιημένη πολιτική.

Ειδικότερα:

- Περισσότερα από τρία χρόνια μετά την έναρξη του Προγράμματος Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ 2021–2027), έχουν απορροφηθεί λιγότερα από 130 εκατ. ευρώ, δηλαδή μόλις το 8% των διαθέσιμων πόρων ύψους 1,6 δισ. ευρώ.
- Οι αποκαταστάσεις εδαφών στα λιγνιτωρυχεία δεν έχουν καν ξεκινήσει, στερώντας από τις τοπικές κοινωνίες κρίσιμους αναπτυξιακούς πόρους και δυνατότητες δημιουργίας θέσεων εργασίας.
- Η επιλογή της κυβέρνησης για το μέλλον της τηλεθέρμανσης στη Δυτική Μακεδονία βασίζεται σχεδόν αποκλειστικά στο ορυκτό αέριο, εκθέτοντας νοικοκυριά και επιχειρήσεις σε υψηλό και ασταθές ενεργειακό κόστος.
- Αντίθετα, βιώσιμες λύσεις όπως οι αντλίες θερμότητας παραμένουν ανενεργές, παρά τη χρηματοδότηση, καθώς το σχετικό πρόγραμμα δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί.
- Οι ενεργειακές κοινότητες, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν βασικό εργαλείο ενεργειακής δημοκρατίας και μείωσης του κόστους, παραμένουν ουσιαστικά αποκλεισμένες λόγω έλλειψης ηλεκτρικού χώρου, ανεπαρκούς χρηματοδότησης και δυσμενούς θεσμικού πλαισίου (net billing).

- Είναι χαρακτηριστικό ότι από πρόγραμμα ύψους 41,8 εκατ. ευρώ έχουν ωφεληθεί μόλις δύο δήμοι, ενώ καμία ενίσχυση δεν έχει δοθεί σε ενεργειακές κοινότητες πολιτών ή επιχειρήσεων.

Την ίδια στιγμή, τα κοινωνικοοικονομικά στοιχεία αποτυπώνουν μια βαθιά κρίση:

- Η Δυτική Μακεδονία καταγράφει σταθερά τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στη χώρα.
- Η ανεργία των νέων παραμένει η υψηλότερη μεταξύ των λιγνιτικών περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Η περιφέρεια αποτελεί τη μοναδική στη χώρα όπου η Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία δεν αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία.

Τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι η απολιγνιτοποίηση, όπως εφαρμόζεται, κινδυνεύει να εξελιχθεί σε μια μετάβαση χωρίς κοινωνική δικαιοσύνη, με σοβαρές επιπτώσεις στην απασχόληση, την τοπική ανάπτυξη και τη συνοχή των λιγνιτικών περιοχών.

Επιπλέον, ενόψει της επόμενης προγραμματικής περιόδου, κατά την οποία διαφαίνεται ότι δεν θα υπάρχει διακριτό Ευρωπαϊκό Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, καθίσταται ακόμη πιο επιτακτική η ανάγκη άμεσης αναθεώρησης της στρατηγικής.

Κατόπιν των ανωτέρω, ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Ποιο είναι το ακριβές χρονοδιάγραμμα επιτάχυνσης της απορρόφησης των πόρων του ΠΔΑΜ και ποια συγκεκριμένα μέτρα προτίθεται να λάβει η κυβέρνηση για να καλύψει τη σημαντική υστέρηση που παρατηρείται;
2. Για ποιο λόγο δεν έχουν ακόμη ξεκινήσει οι εργασίες αποκατάστασης των λιγνιτωρυχείων και ποιος είναι ο σχεδιασμός για την άμεση αξιοποίηση των εδαφών αυτών προς όφελος της τοπικής οικονομίας;
3. Με ποια κριτήρια επιλέχθηκε το ορυκτό αέριο ως βασική λύση για την τηλεθέρμανση στη Δυτική Μακεδονία και πώς σκοπεύει η κυβέρνηση να προστατεύσει τους πολίτες από το υψηλό ενεργειακό κόστος;
4. Γιατί δεν έχει ενεργοποιηθεί μέχρι σήμερα το πρόγραμμα εγκατάστασης αντλιών θερμότητας και ποιο είναι το επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησής του;
5. Ποια στοχευμένα μέτρα θα ληφθούν για την αντιμετώπιση της εκτίναξης της ανεργίας, ιδίως των νέων, στις λιγνιτικές περιοχές;
6. Ποιος είναι ο συνολικός σχεδιασμός της κυβέρνησης για τη χρηματοδότηση της Δίκαιης Μετάβασης μετά το 2027, δεδομένης της πιθανής κατάργησης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης;
7. Προτίθεται η κυβέρνηση να επαναπροσανατολίσει τη στρατηγική μετάβασης με έμφαση σε ΑΠΕ, εξοικονόμηση ενέργειας, ενεργειακή δημοκρατία ώστε να διασφαλιστεί πραγματικά δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Πέρκα Θεοπίστη (Πέτη)

Αναγνωστοπούλου Αθανασία (Σία)

Δρίτσας Θεόδωρος
Ηλιόπουλος Αθανάσιος (Νάσος)
Τζούφη Μερόπη
Φωτίου Θεανώ